

VERONIKA
JONEŠOVÁ
OKAMŽIKY

III. DÍL KNIHY HODINKY

VERONIKA JONEŠOVÁ

OKAMŽIKY

Dvůr Králové nad Labem 2022

Copyright © Veronika Jonešová, 2022
Cover © Václav a Veronika Jonešovi, 2022

ISBN: 978-80-908737-3-5

Věnováno Radce a Milanovi,
mým druhým rodičům.

OBSAH

1. Křehkost bytí.....	1
2. Pod kopyty koní.....	7
3. Cesta ke svobodě.....	16
4. Úhel pohledu.....	26
5. Já, Novaque.....	29
6. Terapie Sauvignonem.....	46
7. Leporelo života.....	49
8. Syntetické štěstí.....	60
9. Esence padlých hvězd.....	66
10. Na kávě s filozofy.....	74
11. Šampion junior.....	78
12. Ve stínu piedestalu.....	88
13. Nakřáplá duše umělcova.....	93
14. Polárka.....	97
15. Vzdálená blízkost.....	111

16. Ve smíru vesmírů	114
17. Rozdílná oscilace	125
18. Elixír mládí.....	134
19. V bouři.....	138
20. Přístav vzpomínek	151
21. Hlavou v oblacích	160
22. Genius loci	169
23. Koření života	179
24. Okamžiky.....	187

Kapitola 1

KŘEHKOST BYTÍ

Emma (37 let), duben 2063

Život nemá smysl...

Celý život jsem si myslela, že vím, co chci. Muže, se kterým mi bude dobře, zdravé děti, vlastní dům se zahradou a práci, která mě bude bavit. I přesto, že tohle všechno mám, ve mně už od prosince roste pocit prázdna. V celém tom šťastném balíčku mi chybí smysl něčeho víc.

Proč bych měla být nadšená ze života, ve kterém nemám vlastně na nic čas? Proč si nejsme schopni s Oliverem sednout ani na společné kafe? Kam mizí ty hodiny ze dne? Co děláme špatně, že se z nás, zamilovaného páru, stali spolubydlíci? Proč mě najednou v mém vysněném domově ubíjí ten nekonečný kolotoč, kdy začnu pracovat na jednom konci zahrady, a než se dostanu na druhý, můžu začít znovu? Proč bych měla chodit do práce, kde píšu o věcech a lidech, kteří mě nezajímají? Proč si na konci každého dne připadám úplně vyřízená?

Mé utápění se v existenci přerušil Samuel, který se u nás doma nečekaně objevil s výkřikem: „Emmi, kam jste dali posledně ty barvy?“

„Na co potřebuješ barvy v neděli ráno?“ Má otázka se ztratila v rachotu přehrabování, které se neslo z kůlny, kam Sam bleskurychle zamířil.

„Půjčím si i štětce, jo?“ zavolal ještě, zatímco já seděla na terase a čekala na něj i s plechovkou piva, o kterou mě při příchodu požádal.

„Je mi to upřímně úplně jedno.“ Bylo by mi jedno, i kdyby se rozhodl odnést celou kůlnu.

Po úspěšném nálezů malířských potřeb se za mnou přišel posadit na terasu. „Děkuju!“ pronesl zároveň se zasyčením plechovky. „Vidělas předpověď? Příští týden se má konečně oteplít. Jsem rád, že jsem ještě nedal ven kytky na tyhle jarní mrazíky, to by nedaly,“ začal konverzovat, jako by se nechumelilo. Jako by náš svět byl naprosto v pořádku a naproti němu neseseděl uzlíček nervů s černými kruhy pod očima a okousanými nehty.

„Stejně to taky nemá smysl...“ Hypnotizovala jsem své ruce.

„Co nemá smysl?“

„Nic nemá smysl... Nemá smysl malovat. Nebo pěstovat kytky. Nemá smysl se snažit čehokoliv dosáhnout, protože stejně

skončíme jako vzpomínka pod kupou prachu, kterou z nás možná někdo opráší.“ Točila jsem s prázdnou skleničkou po okraji stolu.

„Emmo, myslel jsem, že budeš ráda, když si budeme moct popovídat prostě jen tak. O počasí, o kytkách, o vaření... Já tě chápu. Taky jsem vyřízenej. Ale dneska ráno jsem se vzbudil a poprvé pocítil malou, úplně malinkou jiskru energie a rozhodl se, že vymaluju. Ne proto, že bych už nemohl žít v domě, kde je odřená barva od toho, jak do zdi naráží klika hlavních dveří, ale proto, že potřebuju něco začít dělat, potřebuju aspoň nějakou změnu.“

Sklenička, se kterou jsem si hrála, mi vyklouzla a rozbila se stejně jednoduše jako moje mentální stabilita. „Když já už prostě nevím, co mám dělat,“ zašeptala jsem a pozorovala střepy pod nohama. „Často myslím na náš rozhovor na vyhlídce, ale nenacházím v něm moc útěchy. Vlastně pořád jenom o něčem přemýšlím. A pochybuju úplně o všem. Hledám a nevím co...“

„My ale nikdo nevíme, co tady máme dělat, co hledat. To není tak, že bychom měli nějakej tajnej recept, jak se vypořádat se smutkem, a tobě ho tajili. Nikdo na světě nemá návod na život. Všichni se tady jen plácáme a předstíráme, že víme, která bije, aby nám nehráblo úplně. Tak pojď taky předstírat. Říkej si, že to bude dobrý. Třeba se jednoho dne probudíš a zapomeneš, že to jen hraješ. Třeba se tak opravdu budeš cítit. Aspoň tak to dělám většinu života já.“

„Same, ty vážně věříš, že to všechno bude dobrý?“

„Kdybych tomu aspoň trošku nevěřil, tak bych nesháněl barvy, ne?“ usmál se na mě.

„To je asi pravda,“ nadechla jsem se a v tichu hledala odvahu, abych poprvé vyslovila nahlas, pro jakou životní změnu jsem se rozhodla, „dala jsem výpověď...“

„No, konečně! Gratuluju!“ Sam se natáhl přes stůl a stiskl mi ruku. „Chtěl jsem se tě zeptat, jak dlouho tam máš v plánu zůstat. Máš už nějakou představu, co bys chtěla dělat?“

„No, vlastně mám... Chtěla bych už konečně, po všech těch letech, napsat knihu. Přestat se vymlouvat, proč právě teď není vhodná doba. Poslední týdny jsem strávila čtením všech svých starých pokusů, probírala se střípky a útržky textů a přišla na hlavní důvod, proč jsem knihu nikdy nedopsala. A tak mě napadlo... Vzhledem k tomu, že se stejně nedokážu oprostít od myšlenek na Patricii, říkala jsem si, co kdybych se naopak tak urputně nesnažila za ní zavřít dveře? Co kdybych je naopak otevřela? Přenesla některé její myšlenky do knihy a inspirovala se jejím životem?“

Ráda bych pochopila, proč byla jaká byla a, při vši úctě, i jak je možné, že na tebe vydržela tak dlouho čekat. Jasně, byla to láska, ale muselo to být i něco víc. Něco v duši, co bylo jejím hnacím motorem a zároveň ji drželo na místě jednoho zamilování.

Ráda bych věděla, proč si vybrala, že zrovna ty budeš mít tu čest zlomit jí srdce.“

Čím déle jsem mluvila, tím větší odhodlání ve mně rostlo. Vyslovit nahlas, co jsem v sobě držela, bylo až osvobozující. Každou větou jsem sama sebe utvrzovala, že by celý tenhle nápad mohl dávat smysl.

„Člověk nemusí být neohrožený hrdina, aby inspiroval příběhy. Občas stačí obyčejný smrtelník, jako byla Patricie, která prožila život, který nebyl vždy definicí šťastného. Ráda bych vzala ty momenty, kdy šťastná byla, a ukázala, že pro ně stálo za to žít. Zasáhnu tím ale i do tvého života, takže jestli ti přijde, že bych to dělat neměla, tak to pochopím a najdu si něco jiného. Ale jestli aspoň trochu myslíš, že to není úplný nesmysl...“

„To je ten nejlepší nápad, jaký jsem od tebe za poslední dobu slyšel. Myslím, že by nám to všem mohlo prospět. Když budeš cokoliv potřebovat, jsem tu pro tebe.“ Samovi se na okamžik zaleskly vzpomínky v očích. Jeho povzbuzení a důvěra mě dojaly.

Večer, když usnuly děti i Oliver, jsem se zavřela k sobě do pracovny. Poprvé po dlouhé době jsem ucítila mravenčení z toho, že před sebou mám nový projekt, který mi vlévá životní energii do žil. Začala jsem psát osnovu, hledala ve štosech papírů a poznámek, co bych mohla ještě přepsat, co použít. Až s východem slunce jsem si uvědomila, že jsem strávila celou

noc psaním. Přejížděla jsem očima řádky a nemohla se dočkat,
až se nechám znovu pohltit příběhem.

POD KOPYTY KONÍ

Antonín Novák (51 let), srpen 1996

Vždycky jsem byl paličák a šel si pro to, co jsem chtěl. „To byla dobrá vlastnost,“ říkával můj táta. Plácal mě při tom po rameni, zatímco jeho tvář byla skrytá v dýmu z fajfky. Patřila k němu stejně neodmyslitelně jako hůl a ťukot protězy, kterou měl od pravého kolena dolů. Pokaždé, když se vracel z putyky domů, slyšel jsem pravidelné „ťuk“ na kočičích hlavách, jak se nese vyliďněným náměstím.

Bydleli jsme v městském bytě a měli se jak prasata v žitě. „To všechno díky tý děvce,“ říkával táta a myslel tím druhou světovou válku. Většinu svých dnů ale netrávil jako válečný veterán. „To sem se moh’ rovnou nechat vodkráglivat na frontě, abych ležel doma jako lazar. Dokud můžu, tak budu!“ říkával a pěchoval tabák do své milované fajfky. Byl vyučeným kovářem a po válce se rozhodl stát podkovářem. „Vždyť mi zachránili život,“ říkával a myslel tím koně. Měl pro ně zvláštní cit, a když šel, *když ťukal* vedle koně, mísil se jeho krok s klapáním kopyt a on

si představoval, že má obě nohy zdravé. Nebo aspoň já jsem si představoval, že si to představuje.

Žili jsme v činžáku ve dvou nevelkých pokojích s výhledem na náměstí. Za domem byl obrovský dvorek, který táta od nastěhování postupně víc a víc zabíral a přestavoval k obrazu svému. Mezi sousedy neproběhlo žádné hlasování, táta se nikoho o nic neprosil. Svou urputností, kterou jsem jistojistě zdědil po něm, se dvorek postupně stal dvorkem Novákovým. Všichni obyvatelé našeho domu to přijali za své. Dokonce i paní Stříbrná z nejvyššího patra, které se nelíbilo nikdy nic, sedávala každou sobotu na pavlači a pozorovala nádherné koně a mého tátu při práci.

Sobota byla mým nejoblíbenějším dnem. Kromě toho, že jsem nemusel do školy, jsem trávil čas s tátou. Nejradši jsem byl, když mi dovolil, abych projel a prohlédnul koně, jestli nekulhá a jestli okutí proběhlo správně. Občas jsem kroužil po náměstí a jen si vychutnával pohled na lidi z koňského hřbetu. Připadal jsem si potom jako pán, ne jako syn podkováře. Nikdy se nestalo, že by táta okoval koně chybně. Moc dobře se o něm vědělo, že má zlaté ruce.

Věděli to i naši sousedé, a proto ho „nikdo nebuzeroval,“ jak říkával. Všem totiž správil, na co si jen vzpomněli. I když by se kovařina mohla zdát jako hrubiánská práce, tátova zručnost byla obdivuhodná. Dokázal opravit všechno. Od zavírání na bižuterii až

po rozbité kolo povozu. Od malička jsem mu stál za zády a koukal pod ruce. Netrvalo dlouho a byl jsem schopný ho zastoupit v pomoci lidem s jejich drobnými patáliemi. „Měl by sis dávat majzla, hlavou zeď neprorazíš,“ říkával mi, když jsem supěl nad neúspěšným řešením problému a musel přiznat, že na něco nestačím.

Většinu mého života jsme s tátou hospodařili sami. Maminka zemřela, když jsem byl dítě, téměř si ji nepamatuju. Táta o ní moc nemluvil a já se na ni neptal. Nejčastěji jsem na ni myslel u jídla. Nesnášel jsem totiž tátovo vaření. No, vaření, spíš „dej na chleba, co je po ruce“. Táta zastával názor, že jídlo je jen palivo a je jedno, co do sebe dostaneme. Další důvod, proč jsem měl rád soboty, byl ten, že nám paní Škopová z vedlejšího bytu pravidelně pekla něco sladkého. Její tvarohové buchty, švestkové koláče, meruňkový nákyp i jablečný štrúdl s rozinkami namáčenými v rumu byly znamenité. Od rána jsem se ochomýtal okolo jejích dveří, a když se domem začala linout neuvěřitelná vůně, snil jsem o tom, jaké by to bylo, kdyby nám paní Škopová vařila a pekla každý den.

Přes týden studium a o víkendech dřina na dvorku. To byl můj život. Miloval jsem zvířata a práci s nimi. Budoucnost jsem měl nalajnovanou jasně. Dostuduji vysokou školu zemědělskou, obor zvěrolékařství, stanu se veterinářem, zahájím svou praxi a budu se pak o tátu na stará kolena, jak on říkával, starat. Někde mezitím si

najdu ženu, budeme mít kupu dětí a budeme žít šťastně až do smrti. Nic víc jsem vlastně nepotřeboval a nechtěl.

V době prázdnin mezi druhým a třetím ročníkem studia nabral život spád, jaký jsem nečekal. „Antoníne, pojď mi pomoci s touhle nádherou!“ doneslo se jedno červencové odpoledne ze dvorku k mým uším. Všeho jsem nechal a co nejrychleji utíkal. Že je táta člověk, který nerad čeká, jsem měl vštípené. Tátova oblíbená věc byl totiž opasek, což jsem nejednou pocítil na vlastní kůži. „Kůži na kůži,“ říkával.

Seběhl jsem tedy ke hlavním dveřím připravený na běžnou rutinu. Odvedení koně do podkovárny, připravení kozlíku a kovadliny, uklidnění zvířete. Když jsem ale ten den, ten osudný letní den, přebíral otěže anglického plnokrevníka, střetl jsem se pohledem s tou nejkrásnější dívkou, jakou jsem kdy viděl. Můj životní plán se mi zhmotnil před očima.

Podala mi otěže rukou v tmavě červených kožených rukavičkách, které ladily s ohlávku. Černá hřiva majestátního koně tvořila oku lahodící kontrast s jejími světlými kudrnatými vlasy, které měla pod jezdeckou helmou spletené do dlouhého copu. Vedle muskulaturní plece vraníka vypadala drobounká. V očích měla ale takovou jiskru, že jsem ani na chvíli nepochyboval o tom, že zvíře, které bylo mnohonásobně větší a silnější než ona, má pod absolutní kontrolou.

„Slečno, až na vás ten můj pacholek přestane zírat jako tele na nová vrata, třeba vám nalije i sklenici vody, než bude ten váš krasavec hotov,“ řekl táta a já klopýtl, když jsem zamířil pro mnou nenabídnuté pití.

„Jmenuju se Tereza,“ představila se a já si představil, jak jí bude slušet bílá barva, až spolu pojedeme na koních k oltáři.

Od našeho seznámení trvalo půl roku, než souhlasila, že mi dá šanci a vyjde si se mnou.

Od první schůzky mi trvalo rok, než jsem ji požádal o ruku.

Třetí společný rok zemřela při porodu naší dcery.

Zlomila mi tím srdce. Opustila mě a já se nikdy nevzpamatoval ze šoku, který jsem tehdy pocítil. Mělo by to být zakázané. *Někdo* by to měl *někde* zakázat. To přece není možné, aby lidské srdce prožilo smrt a zrození v jeden jediný okamžik. Aspoň to mé na to stavěné nebylo. Zničilo mě to, a kdyby můj táta s holí v jedné ruce a s mou dcerou v druhé neobstaral veškerou péči prvních pár dní, zemřeli bychom všichni. To byl jediný čas, kdy jsem u něj neviděl fajfku. Neměl totiž třetí ruku. Klupal kolem kolíčky, zatímco já jako náměsíčný posedával v koutě na lavici a bez sebemenší snahy o cokoli poslouchal dětský křik a pláč domáhající se mateřské lásky.

Měl jsem chuť taky křičet. Od táty jsem věděl, že život není fér. Kdyby byl, můj táta by nikdy nemusel do války, protože by žádné války nebyly. Kdyby ale nebyl ve válce, nepřišel by o nohu,

a kdyby o ni nepřišel, nikdy by nezačal kovat koně. Kdyby nekoval koně, nepřišla by Tereza se svým vraníkem a já bych se do ní bezhlavě nezamiloval. Kdybych se nezamiloval, neploužil bych se právě na dně lidské existence. Takže jsem miloval a zároveň nenáviděl život za to, jaký je.

Táta mi dal přesně deset dní. Zařídil pohřeb mé ženy s mou dcerou na ruce, vyřešil rodinné vypořádání a zapřisahal se na památku Terezy před jejími rodiči, že se o svou dceru zvládnou postarat. Že on se postará o to, abych se já postaral. A měl pravdu. Byl totiž ještě tvrdohlavější než já. Dal mi deset dní, ani o minutu déle. Jedenáctý den mé letargie mě vyvlekl na dvůr za kovárnu. Využil chvilky, kdy holčička spala, a chrstnul na mě džber ledové vody, kterou používal na chlazení rozžhaveného kovu.

„Máš hodinu na to, aby ses dal dohromady! Ve studiu pokračovat nemůžeš, to je ze stolu. Máš hodinu na to, abys v sobě našel sílu a vzal život do svých rukou, protože za hodinu já odcházím. A nevím, kdy se vrátím. Ale říkám ti, že až se vrátím, najdu tu holčičku stejně obstaranou, jako ji opouštím.“

Krok, ťuk, krok, ťuk... Přesně jako hodinky vrzla branka a jeho krok odezněl. Došel jsem domů a znovu na sebe pustil proud ledové vody. Voda z vlasů mi kapala na ramena a já se potichu posadil ke kolíbce. Poprvé jsem se zadíval na spící miminko. Poprvé jsem si pořádně prohlédl její obličej. Pokojně spící, netušící o bolesti, se kterou přišla na svět. „Jsi krásná, Evelin,“

zašeptal jsem a uvědomil si, že je to poprvé, co jsem na ni promluvil a oslovil ji jménem. Jménem, které bylo tím posledním slovem, jaké Tereza vypustila z úst.

„Jsi krásná po mamince,“ hřbetem ukazováčku jsem ji pohladil po baculaté tváříčce. Špičkou prstu jsem jí přešel linii drobného nosíku a pošimral pod bradičkou. Začínala se probouzet, dlouhé řasy mírně pomrkávaly, a když mě spatřila, rozplakala se. Rozeřvala se z plných plic. A já řval s ní, protože jsem vůbec netušil, jak to zvládneme.

Rychleji, než jsem čekal, jsme se dostali do jakéhosi rytmu. Když nás o týden později našel můj táta při večerním uspávání, opřel se o rám dveří a zapálil si fajfku. Neřekl ani slovo, zatímco já pokračoval v již tradičním vyprávění: „Po oštípání přebytečné rohoviny a zarovnění chodidla rašplí si natvarujeme podkovu. To proto, že musíme přizpůsobit podkovu pro chodidlo tak, aby celý podkovonosný okraj kopyta byl položený na horní ploše podkovy. Podkova musí kopírovat vnější hranu kopyta v jeho nejširší části...“

Táta mě poplácával po rameni a můj přednes nekomentoval. Sám sobě jsem ospravedlňoval, že číst jí pohádky nemá smysl, když usínala stejně dobře u jakéhokoliv mého povídání. Navíc by jí pohádky byly v životě k ničemu, tak ať holčička nežije v marné naději, že na ni někde čeká princ na bílém koni.

Oficiálně jsem byl jejím tátou, ale trvalo mi, než jsem se tak začal i cítit. Možná jsem se tak nikdy doopravdy cítit nedokázal.

Nebyla se mnou legrace, nemluvil jsem na ni ve zdrobnělinách, nešíšlal a nepitvořil se. Chtěl jsem, aby z ní vyrostla slušná osoba, která bude mít šťastnější život než já.

S hrůzou jsem zjistil, že z porodnice jsem si společně se svou dcerou přinesl i stroj času nastavený na zrychlený chod. To není možné, aby dny utíkaly takhle rychle! V porovnání s deseti dny smutku, které mi přišly, že trvají roky, následující léta utekla mrknutím oka. Můj táta zemřel na plicní embolii, když mi bylo čtyřicet. Zbyl jsem na výchovu své dospívající dcery úplně sám.

Snažil jsem se chápat, že Evelin je mladá dívka. Že je jiná doba, než v jaké jsem vyrůstal já. Že svět se mění. Snažil jsem se. A selhával na každém kroku, až jsem se postupně naučil nesnažit se. Motivace cokoliv dokázat zmizela v každodenním koloběhu. Práce, úkoly do školy, vaření večeře a pořád dokola. Cyklus všedního bytí mě ubil svou monotónností a já nenašel sílu proti němu bojovat. Neměl jsem proč. Z dcery mi vyrůstala osobnost a osoba, kterou jsem nepoznával. V očích, které podědila po Tereze, jí svítilo odhodlání pohnout světem. Přesně takové, které jsem obdivoval a trochu jí ho i záviděl. Její síla byla... zastrašující.

Oba jsme radši trávili čas sami. Když jsme spolu přece jenom vykonávali nějakou činnost, probíhala mlčky. Evelin se velice brzy a velice důrazně vyhradila proti jakékoliv práci se zvířaty, takže jsme neměli mnoho společného. Štítily se jich. Měla

z nich strach a zvířata na ni podle toho reagovala. Jako jedna z mála dětí netoužila po andulkách nebo morčatech, štěňata jí nepřipadala roztomilá a kočky všeho druhu obcházela obloukem. Ke koním bych ji nedostal ani párem volů. Měla ráda knihy a čistotu, aranžování květin a vyšívání. Ne že by na těchto zájmech bylo něco špatného, jenom to prostě byly úplně jiné záliby, než jaké jsem od ní očekával. Geny holt lásku nepřenaší. Smířil jsem se s tím, že můj odkaz lásky ke zvířatům zemře společně se mnou. S Terezou už zemřel.

Nebylo to tak, že bychom se neměli rádi. Ale spíš než vroucí láska mezi námi panoval respekt a tolerance. Pauzu v naší komunikaci způsobila Evelin tím, že si nechala ve dvaceti třech letech změnit příjmení. Ne proto, že by se vdala, ale proto, že pohrdala. Novákových byly statisíce, ale Novaque byla jen jedna. Vyčetl jsem jí, že zneuctila památku své, *mě*, rodiny i své matky, která pro ni zemřela. I v zápalu emocí jsem si dal pozor, abych neřekl, že zemřela kvůli ní, ale pro ni. Odtrhla se od její vzpomínky a stejně tak se odtrhla od mého otce, který se o ni staral. Odpověděla mi třísknutím hlavních dveří.

Ten večer jsem plakal a pak svou dceru neviděl čtyři roky. Po letech jsem se nechal taxíkem odvézt do porodnice a s pugetem růží se šel bez pozvání podívat na svého čerstvě narozeného vnuka Samuela. Ten den, 16. srpna 1996, jsem se rozhodl, že budu dědou tomuhle krásnému chlapečkovi.

Kapitola 3

CESTA KE SVOBODĚ

Antonín Novák (52–72 let),

1998–2028

„Jízda na koni je opojná a krásná. Na koňském hřbetě si budeš připadat nepolapitelně. Až ti vítr rozcuchá vlasy, pocítíš takovou sílu a energii, že bys pohnul klidně celým světem. Koňská síla léčí všechny lidské neduhy jak na těle, tak na duši. Unáší pryč od všedních starostí i od lidí. Přesahuje celý tvý já, protože abys byl správným jezdcem pro svého koně, musíš přijmout jeho osobnost a splynout s ním.“ Zadíval jsem se do velkých dětských očí mého milovaného vnoučka, zatímco jsem ho přidržoval na dřevěném houpacím koni. Na jediném koni, ke kterému mi Evelin, *má dcera*, dovolila Sama přiblížit. Sam výskal nadšením, baculatými pěstičkami svíral madla a houpal se, co mu síly stačily.

„Same, nikdy nesmíš při jízdě na koni zapomenout na vzájemný respekt. Musíš cítit sdílené pouto s tímhle nejmajestátnějším a nejkrásnějším zvířetem.“